

възпитанието. Освенъ това учителътъ се грижеше за поддържането и затвърдяването на религиозността. Учителътъ нареждаше и внимателно следеше, щото ученицитѣ да ходятъ редовно на черква и на всѣкжде съ своето смирение съ доброто си поведение да даватъ примѣръ. Учителътъ нася ни учеше, като се върнемъ въ дома си, да казваме „добъръ день“ или „добъръ вечеръ“ и да цѣлуваме ръка на родителитѣ си, да бждемъ послушни и никжде да не ходимъ безъ тѣхно разрешение. Лошъ синъ и презиранъ гражданинъ ще бжде онзи, който злослови противъ родителитѣ си, който не ги зачита и уважава. Казваше ни се, че, като срещнемъ по-възрастни хора изъ улицата, да ги поздравяваме, да имъ правимъ пътъ да минатъ, да ставаме на крака предъ по-възрастнитѣ и изобщо да имъ указваме своята почитъ и уважение.

Следъ попъ Маринъ за даскалъ бѣ условенъ Панайотъ Антоновъ отъ гр. В.-Търново, Асѣнова махала. Той, освенъ грѣцкия езикъ, знаеше отлично и турския езикъ. Заплатата му бѣше 4000 гроша или 800 лв. за цѣла година, и то съ задължение да пѣе всѣки празникъ въ църквата св. Богородица, гдето се служеше на славянски.

Даскалъ Панайотъ изпърво продължаваше обучението по стария методъ по взаимното обучение, но по-после въведе новъ редъ, като раздѣли ученицитѣ, споредъ подготовката имъ, на три отдѣления и два класа 1-и и 2-и. Въ негово време се въведе изучаването на българска граматика и турски езикъ. По аритметика, освенъ четиритѣ прости аритметически действия: събиране, изваждане или изятие, както се казваше тогава, умножение и дѣление, започна да се изучаватъ и дробитѣ. Даскалъ Панайотъ преподаваше сжщо и грѣцко църковно пѣние (псалтикия) на желаещитѣ.

Въ време на учителствуването на този даскалъ с. Арбанаси се посети отъ Търновския митрополитъ Иларионъ Макариополски. Посрѣщането му бѣше много тържествено. Даскалъ Панайотъ ни научи да пѣемъ:

„Владика и свещеноначалника нашего митрополита Илариона Търновскаго, Господи, сохрани его на многая лѣта. На многая лѣта, Владико, на многая лѣта!“

Даскалътъ украси училищната порта съ надписъ: „Добре дошелъ, св. Владико!..“ Надписътъ бѣше направенъ съ изрѣзани голѣми букви отъ лъскава алено-червена книга и залепени върху бѣла. Надъ надписа отгоре въ срѣдната му бѣше поставена, изрѣзана пакъ отъ сжщата алено-червена книга, владишка корона. Негово Преосвещенство дойде отъ манастиря св. Петъръ и Павелъ, тогава богословско училище, и посрещнатъ бѣ отъ цѣлото население, заедно съ ученицитѣ, които наредени въ два реда задъ свещеницитѣ, пѣха общо изученото по случая пѣние. Дѣдо владика бѣше настаненъ въ дома на чичо ми попъ Марина. Пристигането бѣше въ сжбота следъ пладне, и на другия день, недѣля, той служи архиерейска литургия въ църквата св. Димитъръ на славянски. Тази църква наскоро тогава бѣше ограбена съ взломъ и като осквернена, освещавахе се съ архиерейска служба. Цѣлото село бѣ въ възторжена радостъ. Старци и деца се напреварваха да се удостоятъ и цѣлунатъ св. архиерейска дѣсница. И дѣдо владика съ своята величествена осанка, съ пронизващия си погледъ, излъчващъ благородство, състрадание, благодушие и светостъ, внимателно къмъ всѣки отиващъ къмъ него да му се поклони, даваше своята архипастирска благословия.

Като гостъ у чичо ми, дѣдо владика престоя въ Арбанаси три дена и замина въ Търново.